

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē araṇyakāṇḍē

॥ trayōdaśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ trayōdaśaḥ sargaḥ ॥

maharṣiṇāgastyēna śrīrāmaṃ prati paritōṣaṃ prakatya sītāyāḥ
praśaṃsanaṃ śrīrāmēṇa pṛṣṭēna tēna pañcavatyaṃśramaṃ
nirmāya tatrāvasthātumājñāpradānaṃ śrīrāmaprabhṛtīnāṃ
tataḥ prasthānaṃ ca

rāma prītō'smi bhadraṃ tē
parituṣṭō'smi lakṣmaṇa |
abhivādayituṃ yanmāṃ
prāptau sthaḥ saha sītayā ॥ 3.13.1 ॥

adhvaśramēṇa vāṃ khēdō
bādhatē pracuraśramaḥ |
vyaktamutkaṅṭhatē vāpi
maithilī janakātmajā ॥ 3.13.2 ॥

ēṣā ca sukumārī ca
khēdaiśca na vimānitā |
prājyadōṣaṃ vanaṃ prāptā
bhartṛsnēhapracōditā ॥ 3.13.3 ॥

yathaiṣā ramatē rāma
 iha sītā tathā kuru |
 duṣkaraṃ kṛtavatyēṣā
 vanē tvāmabhigacchatī || 3.13.4 ||

ēṣā hi prakṛtiḥ strīṇā -
 māsṛṣṭē raghunandana |
 samasthamanurajyantē
 viṣamasthaṃ tyajanti ca || 3.13.5 ||

śatahradānāṃ lōlatvaṃ
 śastrāṇāṃ tīkṣṇatāṃ tathā |
 garuḍānilayōḥ śaighrya -
 manugacchanti yōṣitaḥ || 3.13.6 ||

iyam tu bhavatō bhāryā
 dōṣairētairvivarjitā |
 ślāghyā ca vyapadēśyā ca
 yathā dēvīṣvarundhatī || 3.13.7 ||

alankṛtō'yaṃ dēśaśca
 yatra saumitriṇā saha |
 vaidēhyā cānayā rāma
 vatsyasi tvamarindama || 3.13.8 ||

ēvamuktastu muninā
 rāghavaḥ saṃyatāñjaliḥ |
 uvāca praśritaṃ vākya -
 mṛṣiṃ dīptamivānalam || 3.13.9 ||

dhanyō'smyanugṛhītō'smi
 yasya mē munipuṅgavaḥ |
 guṇaiḥ sabhrātr̥bhāryasya
 gururnaḥ parituṣyati || 3.13.10 ||

kiṃ tu vyādiśa mē dēśaṃ
 sōdakaṃ bahukānanam |
 yatrāśramapadaṃ kṛtvā
 vasēyaṃ nirataḥ sukham || 3.13.11 ||

tatō'bravīnmuniśrēṣṭhaḥ
 śrutvā rāmasya bhāṣitam |
 dhyātvā muhūrtaṃ dharmātmā
 tatōvāca vacaḥ śubham || 3.13.12 ||

itō dviyōjanē tāta
 bahumūlaphalōdakaḥ |
 dēśō bahumṛgaḥ śrīmān
 pañcavaṭyabhiviśrutaḥ || 3.13.13 ||

tatra gatvā'śramapadaṃ
 kṛtvā saumitriṇā saha |
 ramasva tvaṃ piturvākyaṃ
 yathōktamanupālayan || 3.13.14 ||

viditō hyēṣa vṛttāntō
 mama sarvastavānagha |
 tapasaśca prabhāvēṇa
 snēhād daśarathasya ca || 3.13.15 ||

hṛdayasthaṃ ca tē cchandō
 vijñātaṃ tapasā mayā |
 iha vāsaṃ pratijñāya
 mayā saha tapōvanē || 3.13.16 ||

ataśca tvāmahaṃ brūmi
 gaccha pañcavaṭīmiti |
 sa hi ramyō vanōddēśō
 maithilī tatra raṃsyatē || 3.13.17 ||

sa dēśaḥ ślāghanīyaśca
 nātidūrē ca rāghava |
 gōdāvaryāḥ samīpē ca
 maithilī tatra raṃsyatē || 3.13.18 ||

prājyamūlaphalaiścaiva
 nānādvijagaṇairiyutaḥ |
 viviktaśca mahābāhō
 puṇyō ramyastathaiva ca || 3.13.19 ||

bhavānapi sadācāraḥ
 śaktaśca parirakṣaṇē |
 api cātra vasan rāma
 tāpasān pālayiṣyasi || 3.13.20 ||

ētadālakṣyatē vīra
 madhūkānāṃ mahāvanam |
 uttarēṇāsya gantavyaṃ
 nyagrōdhamapi gacchatā || 3.13.21 ||

tataḥ sthālamupāruhya
parvatasyāvidūrataḥ |
khyātaḥ pañcavaṭītyēva
nityapuṣpitakānanaḥ || 3.13.22 ||

agastyēnaivamuktastu
rāmaḥ saumitriṇā saha |
satkṛtyāmantrayāmāsa
tamṛṣiṃ satyavādinam || 3.13.23 ||

tau tu tēnābhyanujñātau
kṛtapādābhivandanau |
tamāśramaṃ pañcavaṭīṃ
jagmatuḥ saha sītayā || 3.13.24 ||

grhītacāpau tu narādhipātmajau
viśaktatūṇī samarēṣvakātarau |
yathōpadiṣṭhēna pathā maharṣiṇā
prajagmatuḥ pañcavaṭīṃ samāhitau || 3.13.25 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvye
aranyakāṇḍē trayōdaśaḥ sargaḥ ||